

Joutsansalmi-yhdistys ry:n toimintakertomus 2010

Kulunut vuosi oli yhdistyksen toinen ja ensimmäinen täysi toimitavuosi. Joutsansalmi yhdistys edistää Joutsansalmen ja Joutsan seudun vesialueiden suojelua, hoitoa ja kestäväää käyttöä. Yhdistys on toiminut Joutsan ja sen asukkaiden yhteisen ympäristön ja vesialueen paremman tilan puolesta hyväksyen erilaisia näkemyksiä, riippumattomana muista yhteiskunnallisista tai poliittisista tavoitteista.

Toiminta on ollut yhteistyöhaluista ja rakentavaa ilman vastakkainasettelua. Keskeistä on ollut yhteisen edun esiintuomiseen, ja yhdistyksen hallitus on pyrkinyt keskustelun ja vuoropuhelun keinoin nostamaan esiin asioita ja ajatuksia yhdistyksen tarkoituksen toteuttamiseksi. Yhdistys on jatkanut paikallisesti suurta näkyvyyttä saavuttaneen Myllylahden-Joutsansalmen kansalaisfoorumin viitoittamaa tietä. Säännöt määrittelevät yhdistyksen tarkoituksen seuraavasti:

” Yhdistyksen tarkoituksena on herättää ja ylläpitää tietoisuutta vesistöjen ja erityisesti Joutsan seudun vesistöjen puhtauden merkityksestä sekä toimijoiden yhteisestä ja yhteiskunnallisesta vastuusta toimia tämän arvokkaan luonnonvaran säilyttämiseksi ja suojelemiseksi.”

Yhdistyksen hallitus

Yhdistyksen perustamiskokouksessa 10.06.2009 valittiin ja perusilmoituksella yhdistysrekisteriin ilmoitettiin yhdistyksen hallituksen jäseniksi seuraavat henkilöt:

Taisto Kuitunen, puheenjohtaja,
Erkki Oksanen, varapuheenjohtaja,
Helinä Paasonen, hallituksen jäsen,
Teuvo Koskinen, hallituksen jäsen,
Antero Suni, hallituksen jäsen.

Yhdistyksen sihteerinä ja rahastonhoitajana on toiminut Eija Lehtimaa. Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana 7 kertaa. Yhdistyksen varsinaisia jäsenkokouksia pidettiin vuoden aikana 3 kertaa. Kaikkien yhdistyksen ja hallituksen kokousten työjärjestykset ja kokouspöytäkirjat on nähtävänä yhdistyksen kotisivuilla www.joutsansalmi.com. Yhdistyksellä oli vuoden lopussa 47 maksanutta jäsentä. Foorumin tilaisuuksiin on osallistunut ja yhdistyksen jäsenluettelossa on yli kuusikymmentä yhdistyksen jäsentä ja tukijaa. Yhdistys on saanut runsaasti julkisuutta ja siten epäsuoraa tukea toiminnalleen Joutsan Seudussa, Itä-Hämeessä sekä Yleisradiossa.

Yhdistyksen kokous ja keskustelufoorumi 28.01.2010

Ministeri Iiro Viinanen piti yhdistyksen jäsenille mielenkiintoisen esitelmän vesiensuojelusta erityisesti Vesijärvellä ja sitä toimintaa ohjanneen Vesijärvisäätiön toimintaperiaatteista. Esitelmää seurasi vilkas keskustelu mm. siitä miten Vesijärven suojelussa saatuja kokemuksia tulisi käyttää hyväksi Joutsassa. Yhdistyksen kokouksessa keskusteltiin mm. foorumin työn jatkamisesta, yhdistyksen jäsentilanteesta, jäsenmaksuista ja kotisivujen perustamisesta. Tilaisuuteen osallistui 35 henkilöä.

Yhdistyksen kevätkokous ja keskustelufoorumi 31.05.2010

Yhdistyksen sääntömääräisessä kevätkokouksessa käsiteltiin mm. tilinpäätöstä, vuosikertomusta ja tilintarkastajien lausuntoa. Tilinpäätös vahvistettiin ja hallitukselle ja muille vastuuvollisille myönnettiin vastuuvapaus. Yli-insinööri Ansa Selänne Keski-Suomen ELY-keskuksesta kertoi alueellisesta vesienhoitosuunnitelmasta, mitä seurasi vilkas keskustelu koskien mm. Joutsansalmen ympäristökuormitusta. Ansa Selänneen koko esitelmä nähtävänä oheisella linkillä:

http://www.joutsansalmi.com/arkisto/ansa_selanne_VHS_jouts_31_5_2010.pdf. Tilaisuuteen osallistui 20 henkilöä.

Yhdistyksen syyskokous ja keskustelufoorumi 14.10.2010

Vesiensuojeluyhdistysten Liiton toiminnanjohtaja Jukka Koski-Vähälä kertoi Liiton ja jäsenyhdistysten toiminnasta. Tilaisuus oli erinomainen mahdollisuus sekä perehtyä vesiensuojelutyön periaatteisiin ja kuntayhteistyön saavutuksiin ja mahdollisuuksiin vesiensuojelun saralla. Tilaisuuteen osallistui 24 henkilöä.

Koski-Vähälä kertoi vesiensuojeluyhdistysten olevan kuntien perustamia ja osittain ylläpitämiä riippumattomia asiantuntijaelimiä mm. ympäristölupien velvoitetarkkailussa tarvittavien mittausten teossa ja muussa asiantuntija-avussa. ELY-keskukset käyttävät näitä yhdistyksiä monipuolisesti seurannassa ja tarkkailussa. Keski-Suomi on ainoa maakunta Suomessa, johon vesiensuojeluyhdistystä ei ole perustettu. Ongelmaksi on koettu, että kunnat ja viranomaiset ovat joutuneet seuraamaan sivusta kun ympäristöluvan velvoittamat yritykset teettävät kuntien ja kuntien asukkaiden kannalta keskeisiä valvontaan, mittauksiin ja ohjaukseen liittyviä työtehtäviä ”sertifioiduilla” konsulttiyrityksillä. Useimmissa maakunnissa vesiensuojeluyhdistysten tarjoamilla resursseilla on kuitenkin voitu tukea ja vahvistaa kunnan roolia velvoitteiden hoidossa. Toiminnanjohtaja Koski-Vähälä antoi hyvän mallin siitä, miten kuntien vesiensuojelutyöhön liittyvät veloitteet voidaan hoitaa mallikkaasti, ja mitä riskejä velvoitetarkkailuun voi liittyä silloin, kun se hoidetaan markkinoilla ja viranomaisen seurannan ollessa satunnaista.

Yhdistyksen muut tilaisuudet 2010

Yhdistys järjesti elokuussa Joutsan Markkinoilla Hyde-Park-tyyppisen puhujalavan, jossa ihmiset saivat sanoa mielipiteitään vesiensuojelun tilasta Joutsassa. Joulukuussa järjestettiin joulukahvitilaisuus jäsenille ja kunnan edustajille.

Yli kymmenen vuoden urakka

Joutsan ranta-asukkaiden, lomajoutsalaisten ja nyt Joutsansalmi ry:n jäsenten määrätietoinen työ Joutsansalmea kiusanneen karvalehtiongelman ja Taimen Oy:n puhdistamattomien jätevesien haittavaikutusten poistamiseksi alkaa tuottaa tulosta. Välinpitämättömyys ja vähättely vakavan ympärisö- ja terveyshaitan edessä on tekemässä tilaa vastuunkannolle.

Joutsalaiset ahertavat

Karvalehteä kerätään Joutsan vesistöä talkoilla. Koko kylän yhteiseksi hankkeeksi nousut karvalehden poistaminen sai torstaina liikkeelle tusinan verran veneitä ja parisenkymmentä kerääjää. Talkoolaisten saalis oli komeat puolitoista kuorma-auton lavallista karvalehteä.

Joutsa
Stina Markkanen

Raimo Tuominen ja Pentti Tossavainen soutavat täyteen

Raija Korpelalla riittää puhtia uuteen venelleen vaikka vaatteet ovat työssä kastuneet läpimäräksi.

lastarulla veneellään kohti Joutsan venesatamassa olevaa irtolavaa. Lavalla pullistelee jo useampi kuutio vihreää massaa, joka on kerätty Joutsansalmen ja Angesselän väliseltä alueelta läheltä Joutsan uimalaa.

Lastina oleva karvalehti on täyttynyt uimalan ja mattoirannon läheisen vesistöön. Kasvia on niin paljon, että veneellisen keräämiseen ei kauan aikaa kulu. Työvälineetkin ovat yksinkertaisia, talikolla tai haravalla otetaan ensin alku ja käsin vetämällä loput.

— Tämä on kuin verkkoja vetäisi, karvalehtitalkoisiin tulleet Tuominen ja Tossavainen kuvailevat karvalehden nostamista veneeseen. Suurina lauttoina ajeltava kasvi olisikin saatava mahdollisimman suurina paloina ylös vedestä, ettei se irtoavien palasten avulla levitä lisää.

Kymmenen vuoden urakka

Karvalehteä on asukkaiden toimesta nostettu jo useamman kerran, mutta talkoita pidetään nyt toista kertaa. Omin voimin tehdystä työstä päätettiin ottaa enemmän irti, kun Liisa ja Mauno Leppänen huolestuivat todenteolla sakenevasta vedestä.

— Menin ympäristötarkastaja Jarmo Liukkosen puheille ja sanoin, että talkoot on saatava, Mauno Leppänen muistelee. Leppäset organisoivat yhdessä Jarmo Liukkosen ja Irma Metsäsen kanssa talkoot, joilla voimia päästiin yhdistämään.

Vihreäksi massaksi muuttavasta vedestä huolestuneita on ollut Joutsassa paljon. Irma Metsänen kertoo, miten huolestuneet ihmiset ovat yrittäneet omin voimin kerätä parhaansa mukaan ainakin omia rantojaan puhtaaksi. Metsänen kuitenkin muistuttaa, että myös yhteiset rannat ovat vaarassa.

Kokonaisuudessaan karvalehden poistaminen tuntuu lähes mahdottomalta urakalta. Luvassa saattaa olla kymmenen vuotta kestävä työ, jonka aikana talkoita saadaan järjestää kymmeniä kertoja. Joutsalaiset eivät ole kuitenkaan vihreän valtaajan alle lannistuneet. Kasvia vastaan aiotaan taistella haravoin ja talikoin.

— Ensi vuonna tullaan taas, jos hengissä ollaan, nauraa Anna-Liisa Lahti. Talkoissa ollaan kuitenkin hyvällä mielellä. Raskaan ja määrän työn tekeminen hoituu

Raimo Tuominen (vas) vis

sukkelaan hauska seurasta

— Tämä on hyvää kuntoa ja tuleepa tuttuakin tav

Itä-Häme lauantaina 28.7.2001

karvalehtitalkoissa

karvalehtisaaliinsa kasan päälle Pentti Tossavainen pitässä venettä paikoillaan.

tu, Liisa Leppänen hymyilee. Yhdessä pohditaan talkoiden väen joukosta pohdintoja karvalehden poistamiseen. parikymmentä kerääjää saavat paajien tuloksiin ja lopputulos

Yhdistyksen avaintehtävä on seurata aktiivisesti alan kehitystä sekä viranomaisten ja alan yritysten vesistöjen hyvinvointiin ja kuntoon liittyviä toimia ja tutkimuksia. Tämä antoi hyvän valmiuden ottaa asianosaisena kantaa laukaalaisen yrityksen Taimen Oy:n hakiessa muutosta Myllykosken kalanviljelylaitoksen ympäristölupaan. Taimen Oy:n ympäristölupaa koskeva kuulutus saapui 20.10.2010. Siinä esitettiin lupaehtoihin 70 kg:n korotusta vuotuisen fosforikuormitukseen.

Yhdistys on systemaattisesti vaatinut kalanviljelylaitoksen vesistökuormituksen vähentämistä. Joutsansalmi-yhdistys yhdistys ry:n hallitus lähetti lupahakemusta koskevan yhdistyksen muistutuksen aluehallintovirastoon 14.11.2010. Muistutuksessa on laajasti esitelty päästöistä aiheutuvat haitat ja vaaditaan niihin tiukkoja supistuksia. Fosforin ja typen lisäksi huolena ovat laitoksella käytettävät antibiootit ja formaliini (formaldehydin vesiliuos), joka on luokiteltu syöpää aiheuttavaksi aineeksi. Näiden aineiden määrää ei tarkkailla päästömittauksissa, mutta niiden vesistö- ja terveysvaikutusten arvellaan olevan rehevöitymistäkin haitallisemmat. Yhdistys katsoi, että Taimen Oy:llä ei tule olla oikeutta jatkaa nykyisenkaltaista haitan ja vahingon tuottamista.

Yhdistys muistutti, että toimijan hakemaa lupaa juoksuttaa haitallisia jätevesiä yhteiseen vesialueeseen ei tule hyväksyä. Seurannassa ja mittauksissa havaittujen puutteiden ja harhaanjohtavien valvontamittausten tähden ei pidetä hyväksyttävänä myöskään hakijan arvionvaraista ja virheellisiin seurantatietoihin perustuvaa päättelyä ja johtopäätöksiä siitä, minkälainen fosforipäästö ja aiheutettu Joutsansalmen fosforipitoisuus tai muu puhdistamattoman jäteveden aiheuttama haitta olisi siedettävä tai hyväksyttävissä.

Yhdistys katsoi muistutuksessaan, että ympäristöluvan myöntämisen ehtona on oltava kalankasvatuksessa syntyneen jäteveden puhdistaminen. Liettaskujen ja turvekerroksen läpi juoksutetun puhdistamattoman jäteveden laskeminen Joutsan keskeiseen vesialueeseen tulee ensi tilassa lopettaa. Yhdistyksen muistutus on kokonaisuudessaan luettavissa kotisivuilla: http://www.joutsansalmi.com/arkisto/Joutsansalmi_ryn_muistutus.pdf